

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 384/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen päihdeongelmaisten hoitoonpääsystä ja hoitotakuusta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Mia Laihon /kok näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 384/2022 vp:

Aikooko hallitus ryhtyä toimenpiteisiin päihdepalveluiden saattamiseksi hoitotakuulainsäädännön alle,

miten hallitus aikoo parantaa hoitoonpääsyä päihdepalveluihin,

kuinka hallitus aikoo parantaa hoitoonpääsyä lasten ja nuorten päihdeongelmien osalta,

aikooko hallitus lisätä lasten ja nuorten vieroitushoitopaikkoja, joita on aivan liian vähän tarpeeseen nähden,

mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä huolestuttavasti kasvaneiden huumekuolemien takia,

sisältyykö hallituksen hoitotakuulainsäädäntöön pääsy vieroitushoitoon 7 vuorokauden sisällä ja

miten hallitus aikoo varmistaa, ettei oppilashuollon siirto kuntien sivistystoimesta hyvinvointialueelle huononna tilannetta entisestään?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Terveystieteellisen mukainen hoitotakuu koskee kaikkea lääkärin tarpeelliseksi toteamaa, lääketieteellisin perustein annettavaa hoitoa kaikkien potilaiden kohdalla. Päihdeongelmaisia hoitetaan Suomessa terveydenhuollon lisäksi päihdehuollon erityispalveluissa ja sosiaalihuollon palveluissa. Laitoshoitoon hakeudutaan A-klinikoiden, terveystieteellisten tai sosiaalitoimen kautta. Useissa sairaaloissa on päihdepsykiatrisia erikoistuneita yksiköitä. Päihdeongelmaisen ja hänen omaistensa riittävän ja asianmukaisen hoidon järjestäminen on jatkossa hyvinvointialueen vastuulla.

Hallituksen esitys perusterveydenhuollon hoitoon pääsystä viikon sisällä hoidon tarpeen arvioinnista annettiin eduskunnalle 12.5.2022. Hoitotakuu koskisi sekä fyysisiä että psyykkisiä terveysongelmia. Arvion hoidon tarpeesta tekisi laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö.

Luonnos hallituksen esitykseksi mielenterveys- ja päihdepalvelulainsäädännön uudistamisesta oli lausunnoilla 29.4.–23.6.2022. Luonnoksen mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä ja vastuuja selvennettäisiin sekä vahvistettaisiin palvelujen yhteensovittamista ja järjestämistä.

Sote-uudistuksen seurauksena myös mielenterveys- ja päihdepalvelujen järjestämisvastuu siirtyy kunnilta hyvinvointialueille 1.1.2023, jolloin opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalvelut, kouluterveydenhuolto ja toisen asteen opiskeluterveydenhuolto järjestetään hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluina. Siirto ja sen lisärahoitus edesauttavat nykyistä sujuvampien palvelupolkujen rakentamista nuorille.

Lasten ja nuorten elämässä päihteiden käyttö linkittyy usein muihin elämään ja elinympäristöön liittyviin ongelmiin. Perheissä saattaa ilmetä monimuotoista vanhemmuuden puutetta, vanhempien päihteiden käyttöä tai mielenterveyden ongelmia. Hallitusohjelmaan kirjattu tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusten sekä niihin kuuluvien perhekeskusten kehittäminen rakentuu palvelujen varhaiselle ja oikea-aikaiselle saatavuudelle, laadulle ja vaikuttavuudelle sekä tiiviille monialaiselle yhteistyölle. Perheiden kokonaisvaltaisen tukemisen lisäksi lasten ja nuorten päihdeongelmiin puututaan koulujen ja oppilaitosten opiskeluhoollissa. Opiskeluhoollon osaamista vahvistetaan näyttöön perustuvilla psykososiaalisilla menetelmillä sekä rakentamalla hoito- ja palveluketjut ja kouluttamalla henkilöstöä kaikilla viidellä yhteistoiminta-alueella.

Ministeriö myönsi vuosille 2020–2022 yhteensä 5,8 miljoonaa euroa lastensuojelun monialaiseen kehittämiseen, jonka tavoitteena on vahvistaa lastensuojelun sekä mielenterveys- ja päihdepalveluiden yhteistyötä. Alueellisissa kehittämishankkeissa muun muassa vahvistetaan lastensuojelun ammattilaisten osaamista päihdeongelmiin liittyvissä asioissa ja kehitetään päihdehooltoon liittyviä monialaisia palvelupolkuja. Kahdeksassa alueellisessa tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskuksen LAPE-muutosohjelman hankkeissa jatketaan nuorten päihdepalvelujen kehittämistä vuosina 2022–2023.

EU:n elpymisvälineestä osana Suomen kestävä kasvun ohjelmaa myönnetään rahoitusta lasten, nuorten ja perheiden mielenterveyden hoitoon tai tukemiseen. Valtioneuvosto on myöntänyt erillisiä rahoituksia nuorten palvelujen tukemiseen myös aiemmin. Muun muassa valtion vuoden 2020 neljännessä lisätalousarviossa kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen kohdennettiin 112,3 miljoonan euron lisäyksen lasten, nuorten ja perheiden palveluihin koronaepidemian johdosta.

Helsingissä 1.8.2022

Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén